Hallituksen esitys eduskunnalle etäyhteyksien käytön edistämistä oikeudenkäynneissä yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 63/2024 vp)

#20042440v1

Eduskunnan lakivaliokunnan kuuleminen 19.9.2024

Suomen Asianajajaliitto, asianajaja Kristiina Liljedahl

© Suomen Asianajajaliitto

- Asianajajaliitto pitää Hallituksen esitystä HE 63/2024 vp ja siinä ehdotettuja muutoksia keskeisiltä osin hyvinä ja toivottuina
- Ehdotetut muutokset turvaavat oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, edellyttäen että säännöksiä sovelletaan esityksen perusteluissa kuvatuin tavoin
- Lakiesityksen tarkoituksen ja hyötyjen saavuttamisessa keskeistä ovat toimivat tekniset järjestelmät ja yhteydet sekä videoyhteyksien ja niiden tallenteiden korkeatasoinen tekninen laatu. Tuomioistuinlaitoksen tulisi järjestää tähän tarvittavat investoinnit, koulutus ja tuki, jotta asianosaisten oikeusturvan toteutuminen voidaan taata
  - Asianosaisten yhdenvertainen asema ja oikeudenkäynnin keskeiset periaatteet (suullisuus, välittömyys ja keskittäminen)
  - Teknisten järjestelmien yhteensopivuus
  - Tarvittava selkeä ohjeistus etäosallistuville (OK 17:41)

Ehdotettu lisäys OK 2:16

- Erityisen tärkeä seikka asianosaisten kuulemisesta etäoikeudenkäynnin toimittamisesta päätettäessä tulisi kirjata lakitekstiin (OK 2:16):

  ”Sen estämättä, mitä 15 §:n 1 momentissa säädetään, rikos- tai riita-asian suullinen valmistelu, pakkokeinolaissa tarkoitetun asian suullinen käsittely tai perustellusta syystä myös muun asian suullinen käsittely voidaan toimittaa niin, että puheenjohtaja sekä tuomioistuimen muu ratkaisukokoonpano ja asianosaiset osallistuvat siihen etäyhteydellä, jos tuomioistuin *asianosaisia kuultuaan* harkitsee tämän soveliaaksi.”

- Kirjoitettu nyt vain esityksen säännöskohtaisiin perusteluihin

Ehdotettu muutos OK 12:8.1 ja ROL 8:13.1

- Ei ole erityisen toimivaa, että OK 12 luvun 8 §:n 1 momentti jäisi nykyiseen muotoonsa, jossa siihen sisältyy vaatimus riita-asian asianosaisen suostumuksesta suulliseen käsittelyyn osallistumiseen etäyhteydellä, ja etäosallistumisesta ilman suostumusta säädettäisiin jäljempänä 5 momentissa
- Säädösteknisesti toimivampi ratkaisu säätää etäosallistumisesta samassa momentissa (OK 12:8.1):

  ”Riita-asian asianosainen saa osallistua suulliseen käsittelyyn käyttäen teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään, jos tuomioistuin asianosaisia kuultuaan katsoo sen soveliaaksi. Tuomioistuin voi vain erityisestä syystä määrätä asianosaisen osallistumaan suulliseen käsittelyyn teknistä tiedonvälitystapaa käyttäen, jos asianosainen vastustaa tällaista osallistumistaan. Asianosaisen kuulemiseen todistelutarkoituksessa käyttäen teknistä tiedonvälitystapaa sovelletaan kuitenkin 17 luvun 52 ja 56 §:ää.”

- Vastaava muutosehdotus ROL 8:13.1

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
DEFENSOR LEGIS
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND